

## แนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท

ณัฐภูมิ เสริมศรีพงษ์<sup>1</sup> และ สติรพร เขาวานชัย<sup>2</sup>

### บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท และ แนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท มีวิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำนวน 297 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ให้ข้อมูล โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการออกแบบภาระงาน รองลงมา คือ ด้านการวิเคราะห์เนื้อหาของบทเรียน ตามด้วยด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการประเมินและพัฒนาการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ซึ่งทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2. ผลการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจ นิเทศ

<sup>1</sup> ครูโรงเรียนหนองฉางวิทยา อุทัยธานี

<sup>2</sup> ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

กำกับติดตาม ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้พร้อมทั้งสังเกตการจัดการเรียนการสอนของครู  
ให้เป็นไปตามขั้นตอนในทุกๆด้านอย่างสม่ำเสมอ

**คำสำคัญ:** การจัดการเรียนรู้, นวัตกรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา

# A Study of Guidelines for Instructional Management of Teachers to Develop Students into Innovators under the Secondary Educational Service Area Office Uthai Thani Chainat

Nuttawut Sermsripong<sup>3</sup> and Sathiraporn Chaowachai<sup>4</sup>

## *Abstract*

A Study of Guidelines for Instructional Management of Teachers to Develop Students into Innovators under the Secondary Educational Service Area Office Uthai Thani Chainat aims to study: (1) the current state of teachers' instructional management to develop students into innovators and (2) the guidelines for instructional management to develop students into innovators under the Secondary Educational Service Area Office Uthai Thani – Chai Nat. The research methodology consists of two phases: (1) study the current state of teachers' instructional management to develop students into innovators under the Secondary Educational Service Area Office Uthai Thani Chainat. The sample group consisted of 297 participants. The research instrument was a 5-point Likert scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.98 (2) study the guidelines for instructional management to develop students into innovators under the Secondary Educational Service Area Office Uthai Thani Chainat. The key informants consisted of four experts, selected through purposive sampling. Data were collected through interviews and analyzed using content analysis. The research result found that:

1. The current state of teachers' instructional management to develop students into innovators overall, the findings indicate that teachers' instructional management is at a high level. Among the different aspects examined, the highest mean score was found in task design, followed by content analysis, lesson planning, assessment and learning development, and learning activity implementation. The aspect with the lowest mean score was learning goal setting, although all aspects remained at a high level.
2. The guidelines for instructional management to develop students into innovators found that the school administrators should promote a clear

---

<sup>3</sup> Teacher, Nongchangwittaya School, Uthai Thani

<sup>4</sup> Assistant Professor, Faculty of Education, Naresuan University

understanding of innovative learning management, conduct regular supervision and monitoring, evaluate lesson plans, and observe classroom instruction to ensure that teachers follow the prescribed learning management framework consistently and effectively.

**Keywords:** Instructional management, innovators, educational administrator

## ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา/หลักการและเหตุผล

บริบทของประเทศไทยและโลกปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ส่งผลให้ประชาชนต้องปรับตัวและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ระบบการศึกษาจึงต้องมุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้มีความเชี่ยวชาญและพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลง

ยุทธศาสตร์การศึกษาไทย พ.ศ. 2560-2579 เน้นการศึกษาที่เท่าเทียมและมีคุณภาพ พัฒนากำลังคนให้ตรงกับความต้องการของตลาดงาน สนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศ อย่างไรก็ตาม ผลการประเมิน PISA 2022 พบว่าคะแนนของนักเรียนไทยในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่านลดลง สะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 พร้อมทั้งลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทรัพยากรและสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

การสร้างนวัตกรรมในผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญของการศึกษา โดยเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทหลักในการเรียนรู้ พัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสร้างสรรค์นวัตกรรม ครูต้องออกแบบหลักสูตรที่ส่งเสริมการลงมือทำ การคิดเชื่อมโยง และการทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพในการสร้างนวัตกรรมที่ตอบสนองความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูในการสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับความท้าทายในยุคปัจจุบันและอนาคต

## วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท

## ขอบเขตการวิจัย

### ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตไว้ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ 2) ด้านการวิเคราะห์เนื้อหาของบทเรียน 3) ด้านการออกแบบภาระงาน 4) ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6) ด้านการประเมินและพัฒนาการเรียนรู้

### ขอบเขตด้านประชากร

#### ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,217 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 คน

## ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

- 1) สภาพในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท
- 2) แนวทางในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท

## เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คุณลักษณะของนวัตกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีดังนี้

Brown (2008) กล่าวว่า คุณลักษณะของนวัตกรรม มี 5 คุณลักษณะ ดังนี้

1. การเอาใจใส่ผู้อื่น (Empathy) คือ สามารถจินตนาการถึงโลกจากมุมมองที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นมุมมองของเพื่อนร่วมงาน ลูกค้า ผู้ใช้ปลายทาง และลูกค้าทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยการใช้แนวทาง “คนมาก่อน” (people first) สามารถจินตนาการถึงวิธีการแก้ปัญหาที่มีความน่าพึงพอใจในตัวเองและตอบสนองต่อความต้องการที่ชัดเจนหรือแอบแฝงได้ สังเกตโลกอย่างละเอียดถี่ถ้วน สังเกตเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้อื่นไม่เห็นและใช้ข้อมูลเชิงลึกเหล่านั้นเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างนวัตกรรม

2. การคิดแบบบูรณาการ (Integrative thinking) ใช้กระบวนการวิเคราะห์ที่มีมุมมองที่เห็นทุกแง่มุมที่สำคัญ และสร้างวิธีการแก้ปัญหาใหม่ ๆ สามารถหาวิธีการอย่างสร้างสรรค์

3. การมองโลกในแง่ดี (Optimism) ชื่นชอบความท้าทาย เชื่อว่ามีวิธีการแก้ไขปัญหาคำว่าทำให้ทุกอย่างดีขึ้นกว่าเดิม

4. ชื่นชอบการทดลอง (Experimentalism) ชอบการลองผิดลองถูกที่จะทำให้เกิดปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาคำว่าที่เป็นวิธีการใหม่สร้างสรรค์

5. ผู้ประสานความร่วมมือ (Collaborator) เป็นความสามารถในการจูงใจผู้ร่วมงานให้สามารถประสานความร่วมมือร่วมกันลงมือคิดและปฏิบัติจนนวัตกรรมนั้นประสบความสำเร็จ

Dyer, Jeffrey H., Hal B. Gregersen, and Clayton M. Christensen (2011) กล่าวว่า คุณลักษณะของนวัตกรรม มี 5 คุณลักษณะ ดังนี้

1. การคิดเชื่อมโยง (Associating) นวัตกรรม พึ่งพาทักษะการคิดเชื่อมโยง การเชื่อมโยงอาจเกิดขึ้นสมองพยายามสังเคราะห์ และทำความเข้าใจปัจจัยที่แปลกใหม่ จึงช่วยให้ค้นพบทิศทางใหม่โดยการเชื่อมโยงคำถาม ปัญหา หรือแนวคิดที่ดูเหมือนไม่เกี่ยวข้องกันให้สามารถเชื่อมโยงเข้าไปด้วยกันได้ จึงทำให้เกิดแนวคิดใหม่จากประสบการณ์ที่หลากหลาย

2. การตั้งคำถาม (Questioning) นวัตกรรม คือนักตั้งคำถามที่แสดงถึงความกระตือรือร้นในการสืบเสาะ คำถามมักท้าทายสภาพที่เป็นอยู่เพื่อทำความเข้าใจว่าสิ่งต่าง ๆ เป็นอย่างไรในปัจจุบันเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น และอาจเปลี่ยนแปลงไปได้อย่างไร จึงเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิดในการหาคำตอบต่อคำถามที่ตั้งขึ้น

3. การสังเกต (Observing) นวัตกรรมเป็นผู้สังเกตการณ์ที่จริงจัง เป็นบุคคลที่คอยเฝ้าสังเกตสิ่งรอบตัวอย่างระมัดระวัง การสังเกตช่วยให้ได้รับข้อมูลเชิงลึกและแนวคิดสำหรับวิธีการใหม่ ๆ ในการทำสิ่งต่าง ๆ ทำให้ได้แนวคิดที่เป็นโอกาสใหม่ ๆ

4. การทดลอง (Experimenting) นวัตกรรมพยายามหาประสบการณ์ใหม่ ๆ และนำแนวคิดใหม่ ๆ มาใช้อย่างต่อเนื่อง โดยการเรียนรู้สิ่งใหม่อย่างไม่หยุดยั้ง เยี่ยมชมสถานที่ใหม่ ๆ ลองสิ่งใหม่ ๆ ค้นหาข้อมูลใหม่ ๆ และทดลองเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ประสบการณ์ที่หลากหลายเหล่านี้จะกระตุ้นให้เกิดแนวคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรม

5. เครือข่าย (Networking) นวัตกรรมใช้เวลาและพลังงานอย่างมากในการค้นหาและทดลองผ่านเครือข่ายบุคคลที่มีความหลากหลาย ซึ่งมีภูมิหลังและมุมมองที่แตกต่างกัน นวัตกรรมจะค้นหาแนวคิดใหม่ ๆ อย่างกระตือรือร้นด้วยการพูดคุยกับผู้ที่อาจเสนอมุมมองที่แตกต่างอย่างสิ้นเชิงต่อสิ่งต่าง ๆ

Hero et al. (2017) กล่าวว่า คุณลักษณะของนวัตกรรม มี 6 คุณลักษณะ ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพส่วนบุคคล (Personal Characteristics) หมายถึง พฤติกรรมเฉพาะของแต่ละบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการสร้างนวัตกรรมให้ประสบความสำเร็จ โดยมีองค์ประกอบย่อย 5 ประการ ได้แก่ ความยืดหยุ่น (Flexibility) คือ ความสามารถในการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ต่าง ๆ แรงจูงใจและการมีส่วนร่วม (Motivation and Engagement) คือ แรงขับเคลื่อนภายในและการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการ การมุ่งความสำเร็จ (Achievement Orientation) คือ ความมุ่งมั่นและความตั้งใจที่จะบรรลุเป้าหมายหรือความสำเร็จ การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) คือ การมีความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าในตนเอง และการบริหารจัดการตนเอง (Self-management) คือ ความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมของตนเอง

2. ด้านการมุ่งอนาคต (Future Orientation) หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลในการคาดการณ์หรือเตรียมความพร้อมสำหรับการสร้างนวัตกรรมในอนาคต โดยมีองค์ประกอบย่อย 2 ประการ ได้แก่ ความคิดเชิงอนาคต (Future Thinking) คือ การมีมุมมองและการคิดเชิงอนาคตเพื่อวางแผนและเตรียมการสำหรับสิ่งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และการแสวงหาโอกาสใหม่ (Alertness to New Opportunities) คือ ความสามารถในการรับรู้และจับโอกาสใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมรอบตัว

3. ด้านทักษะความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking Skills) หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกถึงทักษะในการสร้างความคิดใหม่ ๆ สำหรับการสร้างนวัตกรรม โดยมีองค์ประกอบย่อย 2 ประการ ได้แก่ ได้แก่ ทักษะสร้างสรรค์ (Creativity Skills) คือ ความสามารถในการคิดค้นและพัฒนาความคิดใหม่ ๆ ที่มีความเป็นเอกลักษณ์และนวัตกรรม และทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) คือ ความสามารถในการใช้เหตุผล วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านทักษะทางสังคม (Social Skills) หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกถึงความสามารถ ในการติดต่อสื่อสารหรือประสานงานกับบุคคลอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ต่อการสร้างนวัตกรรม โดยมีองค์ประกอบย่อย 3 ประการ ได้แก่ ทักษะความร่วมมือ (Collaboration Skills) คือ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะการสร้างเครือข่าย (Networking Skills) คือ ความสามารถในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่เป็นประโยชน์ในการทำงาน และทักษะการสื่อสาร (Communication Skills) คือ ความสามารถในการสื่อสารข้อมูลและความคิดอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

5. ด้านทักษะการบริหารโครงการ (Project Management Skills) หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลในการสร้างเป้าหมายเฉพาะของทีมที่ทำนายและเป็นที่ยอมรับ เพื่อวินิจฉัยและกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินการ ตลอดจนติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการสร้างนวัตกรรม โดยมีองค์ประกอบย่อย 2 ประการ ได้แก่

ทักษะการบริหารกระบวนการ (Process Management Skills) คือความสามารถในการจัดการกระบวนการต่าง ๆ ในโครงการให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด และทักษะการบริหารทั่วไป (General Management Skills) คือความสามารถในการบริหารจัดการทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เช่น การบริหารทรัพยากร การจัดการเวลา และการจัดการทีม

6. ความรู้ด้านเนื้อหาและทักษะการปฏิบัติ (Content Knowledge and Making Skills) หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะการปฏิบัติ และทักษะทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการสร้างนวัตกรรม โดยมีองค์ประกอบย่อย 3 ประการ ได้แก่ ความรู้ด้านเนื้อหา (Content Knowledge) คือความรู้และความเข้าใจในเรื่องหรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างนวัตกรรม ทักษะการปฏิบัติ (Making Skills) คือความสามารถในการลงมือทำและประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อสร้างนวัตกรรม ทักษะทางเทคนิค (Technical Skills) คือความชำนาญในทักษะทางเทคนิคที่จำเป็นต่อการสร้างและพัฒนานวัตกรรม

## วิธีการดำเนินการวิจัย

### 1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

**แบบสอบถาม** เรื่องสภาพการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท แบ่งเป็น 2 ตอน:

**ตอนที่ 1** ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน) เป็นแบบ Check List

**ตอนที่ 2** แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ แบ่งเป็น 6 ด้าน รวม 47 ข้อ ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

### 2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- กำหนดกรอบแนวคิด 6 ด้าน ได้แก่
  - การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้
  - การวิเคราะห์เนื้อหาของบทเรียน
  - การออกแบบภาระงาน
  - การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
  - การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
  - การประเมินและพัฒนาการเรียนรู้
- สร้างแบบสอบถามและปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
- ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน
- คำนวณดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่า 0.67-1.00
- ทดลองใช้กับครู 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ 0.98

### 3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ขออนุญาตเก็บข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ส่งแบบสอบถามผ่าน Google Form ไปยังกลุ่มเป้าหมาย 297 คน
3. ได้รับแบบสอบถามคืนครบ 100%

#### 4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน  
แปลผลโดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ 5 ระดับ (มากที่สุด-น้อยที่สุด)

#### 5. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

5.1 ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแบบสอบถาม

5.2 คัดเลือกผู้ให้ข้อมูล 4 คน ตามคุณสมบัติเฉพาะ

5.3 สร้างและตรวจสอบแบบสัมภาษณ์โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คำนวณค่า IOC

5.4 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อสรุปแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู

#### ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท

ตาราง 1 สภาพการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท

| ที่ | การจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน | กลุ่มตัวอย่าง |      | ระดับ | ลำดับที่ |
|-----|-----------------------------------------------------|---------------|------|-------|----------|
|     |                                                     | (n = 297)     |      |       |          |
|     |                                                     | $\bar{x}$     | S.D. |       |          |
| 1   | ด้านการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้                     | 4.13          | 0.68 | มาก   | 6        |
| 2   | ด้านการวิเคราะห์เนื้อหาของบทเรียน                   | 4.18          | 0.64 | มาก   | 2        |
| 3   | ด้านการออกแบบภาระงาน                                | 4.23          | 0.65 | มาก   | 1        |
| 4   | ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้               | 4.17          | 0.79 | มาก   | 3        |
| 5   | ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้                        | 4.15          | 0.85 | มาก   | 5        |
| 6   | ด้านการประเมินและพัฒนาการเรียนรู้                   | 4.17          | 0.86 | มาก   | 3        |
| รวม |                                                     | 4.17          | 0.71 | มาก   |          |

จากตาราง 1 พบว่า การจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

( $\bar{X}$  = 4.17, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการออกแบบภาระงาน ( $\bar{X}$  = 4.23, S.D. = 0.65) รองลงมา คือด้านการวิเคราะห์เนื้อหาของบทเรียน ( $\bar{X}$  = 4.18, S.D. = 0.64) ตามด้วยด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ( $\bar{X}$  = 4.17, S.D. = 0.79) ด้านการประเมิน และพัฒนาการเรียนรู้ ( $\bar{X}$  = 4.17, S.D. = 0.86) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ( $\bar{X}$  = 4.15, S.D. = 0.85) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านด้านการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ( $\bar{X}$  = 4.13, S.D. = 0.68)

## ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญสามารถสรุปเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท

| ที่ | การจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน | แนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน                                                                                                                                                                                   |
|-----|-----------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1   | ด้านการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้                     | ครูออกแบบหลักสูตรโดยเลือกกำหนดเป้าหมายตามกรอบคุณลักษณะของนวัตกรรมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน                                                                                                                                               |
| 2   | ด้านการวิเคราะห์เนื้อหาของบทเรียน                   | ครูร่วมประชุมทบทวนเนื้อหาในประมวลรายวิชา (Course Syllabus) ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและสอดคล้องกับคุณลักษณะนวัตกรรม แบ่งเนื้อหาโดยดูจากสาระวิชาในการจัดการเรียนรู้และกำหนดเป็นจำนวนชั่วโมงที่สอดคล้องกับระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ |
| 3   | ด้านการออกแบบภาระงาน                                | ออกแบบภาระงานและสถานการณ์จากปัญหาจริงในชีวิตประจำวันโดยอาจแยกประเด็นปัญหาออกเป็นสาขาเพื่อให้นักเรียนเห็นภาพในมุมมองของนวัตกรรมและผู้ประกอบการ                                                                                               |
| 4   | ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้               | ครูกำหนดเครื่องมือประเมินให้สอดคล้องกับคุณลักษณะนวัตกรรมและกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน                                                                                                                                                    |
| 5   | ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้                        | ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่วางไว้ในแต่ละรายชั่วโมง รายสัปดาห์ โดยคำนึงว่านักเรียนต้องได้ทำกิจกรรมได้บ้าง ชิ้นงานได้บ้างโดยจัดการเรียนรู้ตามแผนที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง                                                                 |
| 6   | ด้านการประเมินและพัฒนาการเรียนรู้                   | ครูสะท้อนผลการทำกิจกรรมโดยให้ข้อมูลโดยตรงไปตรงมาด้วยเหตุผลและข้อเสนอแนะเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับกับนักเรียน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาวัตกรรม                                                                                                       |

## สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษา สภาพการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการออกแบบภาระงาน รองลงมา คือด้านการวิเคราะห์เนื้อหาของบทเรียน ตามด้วยด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการประเมินและพัฒนาการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ซึ่งทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน ควรจัดการเรียนรู้ตามแนวทางที่ได้เสนอไว้ข้างต้น

## อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายแบ่งตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา กระบวนการวางแผน การจัดการ การประเมินผล และการพัฒนาระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด รวมถึงการบริหารจัดการบุคลากร การบริหารทรัพยากร และการปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและเป้าหมายของสังคมและประเทศชาติ ดังนั้น สถานศึกษา จึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อม ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการปรับตัว เพื่อก้าวเข้าสู่การศึกษายุคดิจิทัล ยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้แก่ คุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ และวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม โดยจัดการศึกษาโดยยึดตามกรอบแผนการศึกษาแห่งชาติ (จิตติมา วรรรณศรี, 2564) อีรศักดิ์ อุปรมัย อุปไมยอริชัย และ สุชาติ บางวิเศษ (2563, น. 2) ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริปัญญาภรณ์ แซ่เจี๋ย (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนในโครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิต พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยรวมอยู่ในระดับมากในทุกด้าน

2. ผลการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อสร้างนวัตกรรมในผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท พบว่า ด้านการออกแบบภาระงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนออกแบบภาระงานจากปัญหาจริงในชีวิตประจำวันเพื่อให้ผู้เรียนได้มีบทบาทในมุมมองของนวัตกรรมเพื่อเรียนรู้ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรม ทั้งนี้เนื่องมาจากการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทในมุมมองของนวัตกรรมนั้นถือเป็นแนวทางที่สำคัญและมีศักยภาพในการสร้างผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรมได้จริง เนื่องจากการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิต ช่วยให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการแก้ปัญหาและสามารถพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการสร้างนวัตกรรมได้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับในกระบวนการจัดการเรียนรู้ของ จิตติมา วรรรณศรี (2564) ซึ่งได้กล่าวถึง ขั้นตอนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ไว้ว่า เป็นความคิดวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมบูรณาการหลายวิชาหรือรายวิชาเดียว ออกแบบกิจกรรมเรียนรู้เชิงรุกที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ เป็นผู้คิดหาคำตอบ

แก้ปัญหา สร้างผลงาน ได้เรียนรู้ในสิ่งที่มีประโยชน์และเชื่อมโยงกับชีวิต ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานร่วมกัน ฝึกทักษะชีวิต ปลูกฝังลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ โดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และพิจารณาเลือกใช้เครื่องมือเทคโนโลยี แพลตฟอร์มต่าง ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับวัย วุฒิ และมารุต พัฒนาผล (2563) ที่ได้กล่าวว่าว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูตามการเรียนรู้ในยุคชีวิตวิถีใหม่ (New normal) มีจุดเน้นอยู่ที่การทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพที่เป็นการเรียนรู้เชิงลึก คือ รู้จริง รู้ชัด นำไปประยุกต์ใช้ และสร้างนวัตกรรมได้ในชั้นการวิเคราะห์สาระและกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ Passion ของผู้เรียน เป็นการพิจารณาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความสงสัยใคร่รู้ของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจใคร่รู้ จะช่วยให้ผู้เรียนใช้พื้นที่การเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่องตรงกันข้ามหากกิจกรรมการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับ ความสนใจใคร่รู้ ผู้เรียนจะมีพฤติกรรมไม่อยากเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัย บุญญา เป้งยาวงษ์ และสกริพร เซวณชัย (2567) ที่พบว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 1 ในภาพรวมพบว่า ด้านการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิการ์ ธนแก้ว และจักรกฤษ กลิ่นเอี่ยม (2566) ที่กล่าวว่าในชั้นกำหนดกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ปัญหาในชีวิตจริง มีการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมความสามารถใน การคิดเชิงระบบ

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ด้านการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาความเป็นผู้นำของนักเรียน ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ควรจัดอบรม ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการกรอบเป้าหมายความเป็นนวัตกรรม เพื่อนำมาวางแผนในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับบริบท

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ด้านการวิเคราะห์เนื้อหาของบทเรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูวิเคราะห์ความเหมาะสมของวิธีการสอนที่ใช้ในเนื้อหาบทเรียน ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ควรจัดอบรม ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อนำมาประชุมวางแผนเพื่อทบทวนเนื้อหาในประมวลรายวิชา (Course Syllabus) ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก และสอดคล้องกับคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน

## เอกสารอ้างอิง

- จิตติมา วรณศรี. (2564). *การบริหารองค์กรทางการศึกษาในยุคดิจิทัล*. พิษณุโลก : รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- ธงชัย คำปวง. (2561). *การพัฒนาครูแบบองค์รวมโดยการเทียบเคียงสมรรถนะ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต , มหาวิทยาลัยนเรศวร)
- ธีรศักดิ์ อูปรมัย, อุปไมยอริชัย และ สุชาติ บางวิเศษ. (2563). *การบริหารและการจัดการศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน*. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธีระ รุญเจริญ. (2562). การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล: แนวทางและกลยุทธ์. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ*, 5(1), 1-10.
- ปิยนุช มงคล. (2564). *แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการโปรแกรมวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์สองภาษาตามแนวคิดสมรรถนะ นวัตกรรมและผู้ประกอบการ*. (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และ คณะ. (2561). ทักษะผู้เรียนในยุคดิจิทัล. *วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้และเทคโนโลยี*, 4(2), 123-134.
- วิทยา จันทรศิลา และ จิตติมา วรณศรี. (2561). ปัจจัยการบริหารจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนของศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในเขตภาคเหนือ. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 12(3): 288–290.
- ศิริปัญญากรณ์ แซ่เจี๋ย. (2564). *แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนในโครงการพัฒนาครูและโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมเชิงชีวิตวิถี*. (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
- Brown, T. (2008). *Change by design: How design thinking creates new alternatives for business and society*. HarperBusiness.
- Dyer, J. H., Gregersen, H. B., & Christensen, C. M. (2011). *The innovator's DNA: Mastering the five skills of disruptive innovators*. Harvard Business Press.
- Hero, L.-M., Lepistö, J., & Lindfors, P. (2017). Innovation tournament as an activity system to promote the development of innovation competence. *Journal of Professional and Vocational Education*, 1(1), 1-18. Retrieved from [https://www.researchgate.net/publication/321129013\\_Hero\\_Laura-Maija\\_2017\\_Innovation\\_tournament\\_as\\_an\\_activity\\_system\\_to\\_promote\\_the\\_development\\_of\\_innovation\\_competence\\_Journal\\_of\\_Professional\\_and\\_Vocational\\_Education](https://www.researchgate.net/publication/321129013_Hero_Laura-Maija_2017_Innovation_tournament_as_an_activity_system_to_promote_the_development_of_innovation_competence_Journal_of_Professional_and_Vocational_Education)

